

Ohjeita ulkokouluun pihalla

Jätä tilaa tärkeimmälle

Pihalla on runsaasti tilaa toiminnallisuuteen ja sosiaaliseen oppimiseen. Erilaiset oppijat voivat päästä esiin vahvuuksineen. Ulkona oppiminen mahdollistaa aidot havainnot ja yhteiset oppimiskokemukset. Tarvikkeet ovat vähemmän tärkeitä, kuin omien aistien käyttäminen ja ympäristön materiaaleihin tutustuminen. Jätä siis aikaa pihan ja ulkoilman tarjoamien virikkeiden ja havaintovälineiden tutkimiselle ja ihmettelylle, ulkotilan monipuolistamalle sosiaaliselle kanssakäymiselle, kokemuksille, tunteille ja keskustelulle.

Pihalle pistäytymään tai pidemmäksi aikaa

Koulun piha on helpoiten saavutettava ulko-oppimisympäristö, jonka hyödyntämiseen on monta tapaa: Sisälle ajatellun työskentelyn voi yksinkertaisesti hyvällä säällä siirtää ulos. Tai pihalla työskennellään pieni osa tunnista välitunnin jälkeen tai tunnin loppuksi. Ulkotehtävä voi toimia johdantona tai pihalla voi harjoitella käytännössä asiaa, jota on luokassa käsitelty teoreettisemmin. Ulkoharjoitukset ja leikit eivät välttämättä vaadi pitkää aikaa tai suuria ennakoivaltimisteluja. Pihalle voi kuitenkin suunnitella kokonaisen tunnin tai päivän yhdistäen eri oppiaineita tai toteuttaa pidemmän projektin.

Ulkotilat

Hyödynnä pihan erilaisia paikkoja eri aktiviteeteissa: esimerkiksi jalkapallokenttää tilaa vievissä peleissä, puuston tai pensaiden alustaa harjoituksissa, joissa haetaan luonnonmateriaaleja ja asfalttikenttää jättimäisenä liitutaaluna. Hyviä oppimisympäristöjä löytyy usein myös aivan koulun lähiympäristöstä: lähipuistosta, metsiköstä, rakennetusta ympäristöstä ja joutomailta. Kannattaa siis mennä rohkeasti myös ulos koulun portista. Toimivassa ulkoluokassa on paikka kokoontumiseen. Se voi yhtä hyvin olla penkki- tai pölkkypiiri, istumisen ja työskentelyn mahdollistava leveä portaikko tai ulkopöytien ryhmä. Katos, jonka suojaan pääsee tarvittaessa, mahdollistaa pihan hyödyntämisen epävakaisellakin säällä. Erityisesti kylmään vuodenaikaan pihalla työskentelyyn on tärkeää valita tuulensuojainen paikka ja lämpimään aikaan hakeutua katoksen tai puiden varjoon suojaan auringon paahteelta.

Ota huomioon myös toisten luokkien aikataulut ja välitunnit. Keskittynyt tekeminen pihalla voi olla vaikeaa, kun toiset ovat välitunnilla. Yhteisen ulkoluokan käyttöön on hyvä olla varausjärjestelmä kuten koulun muihinkin tiloihin.

Ennen kuin mennään ulos

Selvitä työjärjestys ja säännöt. Kun tehtävän tai tunnin kulku on kerrottu selkeästi oppilaat tuntevat olonsa turvalliseksi ja tietävät että koulun pihalle mennään oppimaan, ei välitunnille. Pihan kasvillisuuden hyödyntämisessä kannattaa sopia selkeät pelisäännöt, ettei pihan luonnonympäristö kulu ja köyhydi liikaa.

Rutiinit luovat turvallisuutta

Rutiinit ovat ulko-opetuksessa vähintään yhtä tärkeitä kuin luokassa ja mahdollistavat tehtäviin keskittymisen. Esimerkkejä hyväksi havaituista rutiineista: ulos aina tiettyinä viikonpäivinä, kokoonnutaan pihalla aina samaan paikkaan ja piiriin, järjestäjät kantavat tarvikkeet ulos ja sisään ja omat tarvikkeet laitetaan pihalla aina tiettyyn paikkaan.

Piiri

Ohjeet ja tehtävät on hyvä jakaa ja purkaa piirissä seisten. Seistään tiiviisti kylki kyljessä, jotta puheääni kantaa tuulesta ja muista ulkoäänistä huolimatta. Lähikontakti luo yhteisyyden tunnetta ja on samalla sosiaalisen toiminnan harjoitus.

Pienryhmätyöskentely

Pari tai kolme oppilasta on usein toimiva ryhmä. Ryhmiin jakaminen on joskus vaikeaa, mutta oppilaiden olisi hyvä saada toimia monenlaisten ihmisten kanssa. Ulkona he oppivat toisistaan uusia puolia. Ryhmän ei ole yleensä hyvä olla suurempi kuin kuusi henkilöä, tai osa jää helposti passiiviseen rooliin.

Materiaalit ja valmistelut

Käyttäkää vuodenajan mukaan pihalta löytyviä materiaaleja: kiviä, tikkuja, lehtiä, pihlajanmarjoja, käpyjä, lunta jne.

Valitse etukäteen soveltuvat tehtävä- ja lajikortit ja tarvikkeet, jätä pois ylimääräiset tavarat. Useimmat kädet nopeuttavat monia valmisteluja. Ota oppilaat mukaan tekemään materiaaleja ja jaa vastuuta tarvikkeiden jakamisesta sekä kokoamisesta tehtävien jälkeen.

Valkoisia liinoja käytetään tehtävien, havaintovälineiden ja lajikorttien alustana. Kerätyt luonnonesineet erottuvat paremmin liinan päällä. Tuulisella säällä kevyen liinan painona voi käyttää esim. kiviä kulmissa.

Värikkäitä ryhmätoimintalakanoita voi käyttää myös alustana.

Muoviseen taskulokerikkoon on helppo koota esille etukäteen valitut lajikortit.

Lukusuoran pyykkipojilla voi lukuharjoitteiden lisäksi ripustaa kortteja esille **matonkudendarulle** tai kiinnittää oppilaiden niskaan. Matonkudetta voi käyttää myös leikkialueen tai toimintapisteen rajaamiseen.

Valmiiden tehtävien lisäksi piharepun **puisia kirjaimia, noppia, geometrisia muotoja, viiden metrin naruja** ja muita tarvikkeita voi käyttää soveltaen monin tavoin ulkona ja miksei sisälläkin.

Piharepun lajikortit sisältävät 50 pihoilla ja asuinympäristössä viihtyvää lajia.

Lajikorttien käyttöön lisää harjoitteita löytyy www.ulkoluokka.fi/materiaalit

Kertolaskukortit sisältävät lukujen 0-9 kertotaulut.

Materiaalin jakaminen ja ohjeistus

Anna ohjeistus ennen kuin jaat välineet harjoitusta varten. Esittele tarvikkeet ja niiden käyttö samalla kun ohjaat tehtävän tekemiseen. Käytä tehtävän havainnollistamiseen pihan materiaaleja.

Ulkona oppilaiden on aluksi vaikea muistaa ohjeita. Pidä ohjeistus lyhyenä. Ohjeista pitkistä tehtävästä yksi osio kerrallaan. Kerro mitä oppilaat tekevät kun ovat valmiita. Kerro myös, mihin ja miten tavarat kerätään.

Olkaa hyvä! -kehotus viestii että ohjeistus on annettu ja oppilaat voivat hajaantua tekemään tehtävää. Sovitulla äänimerkillä (esimerkiksi soittokello tai pilli) kokoonnutaan taas yhteen.

Tehtävien tarkistaminen

Opettajan voi olla vaikeaa ehtiä ottaa vastaan kaikkia oppilaiden löytämiä ja keksimiä asioita. Ulkona tehtävät kannattaa käydä läpi pienryhmissä tai toiselle valmiille parille tai ryhmälle esitellen. Ulkona havaittuun ja opittuun on hyvä palata myöhemmin koko ryhmän kanssa. Kilpailuasetelmaa kannattaa käyttää harkiten. Pelkkä toiminta ei usein johda oppimiseen, vaan tehdyn ja koetun reflektointi ja purkaminen yhdessä keskustelemalla, draaman tai kuvallisen ilmaisun keinoin tai itsenäisesti esimerkiksi oppimispäiväkirjaa kirjoittaen on tärkeä osa oppimisprosessia.